

PÅSKVAKAN – PÅSKNATTENS VIGILIEMÄSSA

Första läsningen: **1 Mos 1:1 – 2:2** (*Gud såg att allt som han hade gjort var mycket gott*)

Alternativ, kortare läsning: 1 Mos 1:1, 26-31a

JESUS ÄR UPPSTÅNDEN – tror du det?

Uppståndelsen ägde rum i gravens mörker. På så sätt liknar den världens skapelse, som vi hör om i denna första läsning ikväll. Gud skapade i begynnelsen himmel och jord – *och jorden var öde och tom och mörkret var över djupet*. I den nattmörka tomheten skapar Gud den ordnade världen. Denna värld ser vi nu omkring oss, men hur skapelsen gick till fattar vi inte. Världen kan inte ha frambringat sig själv, det är en omöjlighet. Men **ingenting är omöjligt för Gud**. Han som skapade allt kunde självklart också resa Jesus från graven. Med samma skaparkraft kan han i denna natt förvandla syndare till helgon, och det gör han genom sitt Ord och sina sakrament. Hans arm är inte för kort, han kan nå, rädda och välsigna även **dig**. Kom ihåg att ta med dig detta budskap när du möter dem som tvivlar på sin framtid, den fattiga lilla flickan från ett annat land som tvingas tigga, din ensamme granne, din hårt prövade vän, ja dig själv!

Se ut över världen. Vilket mästerverk Gud skapade! En enda stor, levande tempelhall där människan skulle bli alla varelsernas präst, den som i tacksamhet och i hela skapelsens namn bär fram böner, lovprisning och jubel. Se havet, floderna, sjöarna, glaciärerna, alla dessa vattenmassor – vatten är det nyttigaste ämnet för allt levande och kan t.o.m. skölja bort våra synder i dopet. Se solen, denna kula av eld som troget dyker upp dag efter dag och ger energi åt all grönska – en bild av Jesus, *det gudomliga ljuset* som skulle träda in i världen (Joh 1:9). Se vegetationen – detta mirakulösa täcke av skönhet och liv över jordens yta som ger näring åt allt. Se fåglarna som svingar sig uppåt – skulle inte också du vilja följa med? Din längtan mot himlen får dig att avundas dem! Den närns av ditt hjärtas längtan mot Gud. Se på dig själv och på mig, vi är dessutom skapade till Skaparens avbild, vilket underverk! Vi är kungliga, vi får avbilda alltets Herre, vår Fader, och härska över hans verk! Som om all denna jordiska härlighet inte vore nog har Gud därtill lovat oss evigt liv med honom på grund av Kristus! Skapelse och nyskapelse, jorden och himlen, tiden och evigheten, allt tillhör oss! *Prisa Herren, alla hans verk, lovsjung och upphöj honom i evighet!* (Till Dan B:34, = Dan 3:57 i katolska bibelutgåvor).

Andra läsningen: **1 Mos 22:1-18** (*Vår fader Abrahams offer*)

Alternativ, kortare läsning: 1 Mos 22:1-2, 9a, 10-13, 15-18

Vi vill i vår tacksamhet ge Gud det bästa vi har, inte undanhålla honom något. *Abraham*, vår tros fader, tänkte så. Gud låter sin trogne tjänare gå hela vägen bortom vett och förnuft för att han ska förstå att Gud *inte* vill att han ska offra sin son (inom dåtida hedniska kulter ansågs det som något anständigt att man offrade en förstfödd son åt sin gud – men Abrahams Gud vill visa att han är helt annorlunda). Efter påskens mysterium vet vi varför Abraham skulle lära sig denna läxa: *Gud* är nämligen den som vill skänka oss *sin* ende son som gåva *åt oss*. Denne Gud, som vill ge oss allt, lovar att ge den gamle Abraham ättlingar, talrika som stjärnorna på natthimlen och sandkornen på havets botten – han vill uppfylla skapelsens mening som är *fruktbarhet*, ett myllrande och vimlande liv på jorden.

Löftet om sonen Isaks födelse gavs åt en nittionioåring! Hans åttionioåriga hustru Sara fnissade när hon hörde det (1 Mos 18:12). Då sade ängeln de ord som sedan skulle upprepas för en helt annan kvinna, nämligen den unga jungfru Maria vid bebådelsen i Nasaret. Ängeln sade: **Ingenting är omöjligt för Gud!**

Tredje läsningen: **2 Mos 14:15 – 15:1** (*Israeliterna gick torrskodda tvärs genom havet*)

Abrahams barn, israeliterna, får gå torrskodda genom Röda Havet och undkommer så faraos soldater. Där går de mitt i natten – hundratusentals människor, sägs det – verkligen *talrika som sandkornen* på den havsbotten som deras fötter går på, och *talrika som stjärnorna* på den himmel som välver sig över dem.

Här antyds också den räddning för många fler, för hela mänskligheten, som skulle komma med Jesus: frälsningen genom vatten, **dopets sakrament**, som sköljer bort synderna, alla synder som i texten symboliseras av farao och hans här. Du döptes en gång. Du är folket Israel. För din skull banade Herren väg genom havet. Gud är herre över stormen, vågorna och åskan. Han använder naturens krafter för att leda dig till himlen. Följer du hans kallelse kommer vattnet att vika undan för dig, som det gjorde för Moses utsträckta hand, eller det bär dig som när Petrus gick över vågorna till Jesus (Matt 14:29). Djävulen som höll fast människorna måste ge upp inför *dopvattnet*, som farao inför havet. Vi frigörs från syndens slaveri och djävulen måste bittert inse att frälsningen är resultatet av hans egen förföljelse av de trogna. Guds frälsningsverk är omöjligt att genomföra för människor, men **möjligt för Gud**.

Fjärde läsningen: **Jes 54:5-14** (*Evigt trofast visar jag dig nu min kärlek*)

Blev vi förskräckta av att höra om egyptiernas fruktansvärda undergång, och började vi frukta att något liknande kunde hända oss för våra synders skull, då

lugnas vi genast genom Guds ord hos profeten Jesaja, där Gud lovar att aldrig förtörnas över eller straffa sina trogna. Tvärtom, som en man älskar sin hustru ska han älska sitt utvalda folk. Gud vill ingå ett förbund som kan jämföras med ett bröllop. Oro och sorg ska förgå. Bröllopsglädjen gör liksom påsken slut på fastans tid. Vi minns Jesu ord:

Inte kan väl bröllopgästerna fasta medan brudgummen är hos dem? (Mark 2:19).

Ett bröllop mellan Gud och hans folk, är det verkligen möjligt? Nej, inte från vår sida, men **från Guds sida är allting möjligt**. Det är påskens hälsning till oss!

Femte läsningen: **Jes 55:1-11** (*Lyssna, så får ni liv*)

Ja, nu i natt är det högtid och vi ska inte fasta och sörja längre:

Kom, alla ni som törstar, kom hit och få vatten, kom, även om ni inte har pengar!

Förse er med säd, så att ni får äta! Kom och få säd utan pengar... (v. 1)

Dessa ord – igen från Jesaja – understryker en gång till den nåd som Gud låtar regna över sitt folk genom Kristi uppståndelse.

Sjätte läsningen: **Bar 3:9-15; 3:32- 4:4** (*Bana dig fram till ljuskretsen kring visheten*)

Här får vi i v. 34-35 de vackra orden från profeten *Baruk*, där himlens stjärnor åter används som sinnebild på Abrahams sanna barn, som ska bli Herrens beredvilliga tjänare. Stjärnorna påminner om oss själva, som i denna gudstjänst står inför honom i nattmörkret med tända ljus i händerna:

Stjärnorna tänder sitt ljus och börjar med glädje sin vakttjänst; Han kallar på dem och de svarar: "Här är vi!" och lyser med glädje för sin Skapare.

Sjunde läsningen: **Hes 36:16-17a, 18-28** (*Jag skall bestänka er med rent vatten och göra er rena*)

Sjunde och sista läsningen från Gamla Testamentet ger oss löftet från Gud i *Hesekiels* bok, där det kommande reningsbadet utlovas, som ska ta bort alla synder:

(Jag ska) bestänka er med rent vatten och göra er rena. (v. 25)

Gud lovar en verklig nyskapelse i samband med detta renande vatten: att ersätta den gamla mänsklighetens stenhjärtan med hjärtan av kött och fyllda av hans egen Ande. Vad betyder detta annat än att föreningen med Gud leder till att vi får samma hjärta som han, att vi blir *ett kött* med honom, Kristi kropp och blod?

Epistel: **Rom 6:3-11** (*Kristus har uppväckts från de döda och skall inte mer dö*)

Vatten som renar, ljus i mörkret, nyskapelse, helig Ande – dessa löften från Gamla förbundet, som så tydligt pekar fram mot det kristna dopet, avrundar de sju första läsningarna. Nu blir det ljus här i kyrkan, och från Nya testamentet hör vi *Paulus* tala om vår väg genom dopet som en väg tillsammans med Kristus från död till liv, ett nytt liv för Gud. Vi är svaga och bräckliga, men vad gör det? Kristus är uppstånden! Vi är förenade med honom. Tillsammans med honom, dag för dag, *går det* att förverkliga vår höga kallelse. Vi vet ju att **för Gud är ingenting omöjligt!**

Evangelium, årgång C: **Luk 24:1-12** (*Varför söker ni den levande här bland de döda?*)

Vi möter den helige Petrus framför den tomma graven, och vi hör hur han går därifrån i undran. Varför undrar du, Petrus? Har dina år med Jesus inte lärt dig att **ingenting är omöjligt för Gud**? Han som hela Kristi kyrka skulle byggas på, denne apostel på vars axlar vi alla står idag, behövde inte vänta länge på svar. Snart mötte han den uppståndne Herren, och allt föll på plats. Petrus förstod att allting från världens skapelse till Abraham, Mose och profeterna får sin sammanfattning i Kristus, och att det från och med nu utgår en inbjudan till alla folk att förenas med Kristus genom dopets vatten.

Alla kristna på jorden, katoliker, ortodoxa, orientaler, protestanter firar i denna tid vår gemensamma, allra största högtid. Låt oss tillsammans med dem jubla och glädja oss över vad Gud genom dopet har gjort oss till. Låt oss tydligt bekänna vårt fasta beslut att verkligen leva framöver utifrån dopets nåd, som Guds egna barn som vill likna honom. I denna bekännelse och i denna strävan går vi alla i Petrus, den första påvens, fotspår – undrande, hoppfulla och tacksamma.

Ur påskbudskapet (Exsultet) som förkunnas sjungande i Påsknatten:

*Detta är natten då Kristus sliter sönder dödens bojar
och stiger upp ur dödsriket som segrare.*

*Meningslöst är det att födas som människa
om vi inte blir födda på nytt till det sanna, eviga livet.*

Outsäglig är din ömsinta omsorg om oss, bottenlöst är måttet på din kärlek:

*för att friköpa slaven utlämnade du Sonen!
Nödvändig var förvisso Adams synd, som utplånades genom Kristi död!
Lycksalig är i sanning den skuld som blev inlöst av en sådan Återlösare!
Du saliga natt, som ensam fick veta tiden och timman
då Kristus vände åter från de dödas rike!
Detta är natten om vilken det står skrivet:
"Natten skall bli lysande som dagen, natten är mitt ljus och min ljuvlighet".
Denna högheliga natt förjagar brottet, utplånar skulden, ger oskulden åter till
de fallna och glädjen till de bedrövade.*

PÅSKDAGEN – KRISTI UPPSTÅNDELSE – MÄSSAN PÅ DAGEN

Första läsningen: **Apg 10:34a, 37-43** (*Vi åt och drack med honom efter hans uppståndelse från de döda*)

Petrus ger en kort version av Jesu offentliga liv, allt i ett svep. Vi i dag läser samma historia i evangelierna, men åhörarna här framför kyrkans första ledare är *ögonvittnen* till den. Petrus *måste* dessutom berätta för folket vad de inte har upplevt: att umgås, äta och dricka med den uppståndne Jesus. Varför fick inte folket möta sin uppståndne Messias? Hade de vägrat att tro sina ögon? Hade tumult brutit ut bland galiléerna, hade Kajafas krävt en ny korsfästelse och folkmassor gett sig på romarna med vapen? Vi vet inte. De får istället *kyrkan*, dess vittnesbörd och erbjudande om **tro**. Det är Petrus plikt att förbereda dem på att Jesus ska döma världen. Från denna stund ska de läsa sina heliga skrifter så att de *känner igen Jesus* i dem. Gud har genom seklerna berett marken för tron på Jesu uppståndelse!

Andra läsningen: **Kol 3:1-4** (*Sträva efter det som finns där uppe där Kristus är*)

Vid varje mässoffer förenar vi våra lidanden, besvär, förhoppningar, ja allt vi är och har med Jesu offer på korset. Så "dör" vi med honom (v. 3) och får hoppet att få följa honom även i hans uppståndelse (Rom 6:5). *I hoppet är vi räddade* (Rom 8:24) – därför kan Paulus också säga att vi redan har uppstått med Kristus (v. 1). Det ska tolkas försiktigt: vi går ju ännu omkring i jordens halvdunkel. Vi är inte i himlen. Vi kan ännu missa målet. Några av Paulus lärjungar trodde att de redan var "andligen uppståndna", utom fara (jfr 2 Tim 2:18). Det var fel. Men **hoppet om uppståndelsen genomsyrar allt vi gör, och ska också göra det**. Så är uppståndelsen en verklighet i oss redan nu. Den gör oss till påskmänniskor, glada, givmilda, optimistiska. Vi ser ständigt upp mot himlen – men inte så mycket att vi snubblar på vägen!

Alternativ andra läsning: **1 Kor 5:6b-8** (*Rensa bort den gamla surdegen så att ni blir en ny deg*)

Man måste nästan vara jude för att förstå denna läsning. I den första påsknatten, när Israels barn befriades ur Egypten, skulle påsklammet ätas med osyrat bröd – en helt ny deg utan surdeg från ett tidigare bröd, dvs. en helt ny början med Gud. Innan påskhögtiden skulle allt bröd som innehöll jäsningsmedel avlägsnas ur hemmet (2 Mos 12:15) – i moderna, välstädade hem gömmer judiska föräldrar i förväg lite jästa brödbitar som barnen ska hitta – en rolig lek). Paulus vill säga att *vi kristna* är **det nya osyrade brödet**. Vårt lamm – Kristus – är redan slaktat. Då får det inte finnas någon ”surdeg” kvar (= vårt gamla slavliv på syndens villkor). Också idag är våra hostior gjorda av osyrat bröd. Mässan är ju påskmåltidens fortsättning i *det nya förbundet*.

Evangelium: **Joh 20:1-9** (*Han måste uppstå från de döda*)

Alternativt till denna läsning kan påskvakans evangelium läsas.

Maria från Magdala kom springande till Petrus. Andfådd ropade hon ut sin bestörtning: *De har flyttat bort Herren ur graven, och vi vet inte var de har lagt honom*. Petrus undersöker graven noga. Det är en skändning av Herrens grav! Men kroppens svepetyger har lagts fint på plats. Petrus vågar ännu inte dra slutsatsen att Herren har uppstått. Nu snurrar tankarna i hans huvud: VEM kan ha gjort detta? Är det en sista förnedrande hälsning från Stora rådet? Eller har Gud dolt Jesus så som han gjorde med Moses lik: *Än idag vet ingen var graven finns* (5 Mos 34:6)? Johannes reagerade annorlunda: *han såg och trodde* (v. 8). Jesus sa många gånger – senast på skärtorsdagens kväll – att han skulle gå på okända vägar dit ingen kunde följa honom (jfr Joh 7:11, 34; 8:14; 13:33; 14:1-5; 16:5). Johannes inser: mästaren måste ha rest sig och upphöjts till himlen! Eller så går han omkring just nu här i Jerusalem! Låt oss gå hem och invänta honom! Ja, Johannes, låt oss gå *till kyrkan, vårt hem*, där den levande Uppståndne vill möta oss så som han lovat – i **altarets heliga sakrament!**

I kvällsmässa på Påskdagen – ”Emmausmässa” – kan man istället läsa:

Luk 24:13-35 (*De kände igen honom när han bröt brödet*)

Tanken går till **Mose** som talade med Gud *ansikte mot ansikte* men ändå inte såg Guds ansikte helt och hållet (2 Mos 33:11, 20). Mose var bedrövad: Gud skulle sända honom en medhjälpare, men Mose kände inte att Gud gav honom detta stöd. Då lovade Gud att **själv gå med honom**. Mose svarade att så ville han ha det – annars skulle han *stanna* där han var (2 Mos 33:12-15). Denna scens detaljer är som en skiss till dagens evangelium. Två besvikna lärjungar går på påskdagen bort från Jerusalem, känner sig lika hjälplösa som en gång Mose. Var

är Guds hjälp? De gläds inte när kvinnorna kommer från Jesu grav och säger att den är tom och att de har mött änglar där. Tvärtom, de blir uppskakade. Deras vänner springer till graven, men de själva gör det inte. De ger sig av, vill inte ens undersöka saken. Allt är slut. Med Jesu död dog deras jordiska förväntningar på honom. Scenen är nästan komisk: i sin djupa depression berättar de för en lyssnande främling om vad som hänt. Men främlingen är Jesus själv. Så **ser de Jesu ansikte utan att se hans ansikte**, som Mose med Gud. De vill nu *stanna* med honom (v. 29) – också ett eko av Moses ord till Gud. Jesus ligger till bords, läser tackbönen, bryter brödet och ger dem det (samma ord som vid instiftandet av eukaristin i Matt 26:26; Mark 14:22; Luk 22:19; 1 Kor 11:23-24, jfr ”brödets brytande” i Apg 2:42). När de tar emot den heliga kommunionen sker undret: händelsen vid syndafallet i Paradiset upprepas, fast omvänt: *Då öppnades deras ögon* (v. 31, jfr 1 Mos 3:7; Joh 21:4, 12-13). De fick *medicin mot hjärtats blindhet, bristen på tro*. Den Uppståndne gör sig sedan osynlig igen och är så bara kvar under brödets gestalt. De – och läsaren – ska förstå att från och med nu är platsen där man hittar honom **eukaristin** i kyrkan.

ANNANDAG PÅSK – MÅNDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Hur svårt vårt liv än är: påskhelgens glädje lämnar oss inte. Hela denna vecka är som en enda lång festlig dag. *Blöta måndagen* kallas denna dag i Polen. Man sprutar eller stänker vatten på folk. T.o.m. brandbilar åker omkring på stan och gör så.

Första läsningen: **Apg 2:14, 22-33** (*Gud löste Jesus ur dödens vånda och lät honom uppstå*)

Vi börjar nu läsa Apostlagärningarna systematiskt. Det kommer vi att göra ända fram till pingsten. Dagens läsning tar pingstundret lite i förskott: det hörbara dånet av den helige Ande och lärjungarnas glädje och upprymdhet tidigt på förmiddagen samlade skaror av nyfikna (antagligen sjöng de och predikade högljutt). Petrus modiga predikan förkunnar Guds upprättelse av den avrättade Messias, som åhörarna själva kände. En judisk tradition säger att *kung David* föddes och dog just på pingstdagen. Tusentals fromma vallfärdade antagligen också på Nya testamentets tid till Davids grav på Sionkullen (nära platsen där pingstundret ägde rum). Graven hade öppnats och plundrats av Johannes Hyrkanos år 135 f. Kr. men var nu utan tvivel återställd. Petrus kan alltså peka på denna plats och citera Davids psalm (Ps 16:8-11) som en förutsägelse om Messias uppståndelse (så tolkade andra judar också orden i v. 31). Jesus, Davids son (den nye David), dog och uppstod alltså i enlighet med Skriften. Denna predikan var inte utan verkan, vilket vi ska höra i läsningen imorgon: tretusen personer lät döpa sig till tron på Jesus Messias. Guds ”högra hand” (v. 33) är

hans makt att rädda (jfr 2 Mos 15:6; Ps 118:15 m.m.). Jesus sätts vid Faderns ”högra sida” (jfr v. 34; Hebr 1:3). Han är Faderns like.

Evangelium: **Matt 28:8-15** (*Gå och säg åt mina bröder att bege sig till Galileen*)

Människors reaktioner på budskapet om den uppståndne Jesus kan se ut på olika sätt! Vår tids människor tvivlar på grund av en ensidig vetenskaplig världsbild. Kvinnorna vid graven var berusade av glädje på grund av ängelns ord, men kände även ”bävan”. Vad sa de till Jesus när de föll ner och grep om hans fötter, där märkena efter spikarna ännu syntes? Bad de om förlåtelse för vad människorna hade gjort mot honom? Tänkte de att han nu återvände för att straffa lärjungarna för deras fega svek? ”Var inte rädda” säger Jesus. Överstepräster och de äldsta bävar också – denna nyhet måste döljas med lögn och mutor. Soldaterna och kvinnorna är kontraster. Enligt tidens rättspraxis vägde kvinnors vittnesmål inte lika tungt som mäns. Matteus avslöjar det orimliga i detta: vakterna tillhör en manlig värld av korruption, hot och bedrägerier. De riskerade mycket hårda straff eftersom de inte klarade av sin uppgift att bevaka graven, kanske kunde det kosta dem livet (jfr parallellen i Apg 16:27). Deras chef Pilatus ska bli lugnad – med lögn, förstås (v.14). Vilka män!

Du visar mig vägen till liv, hos dig finns glädjens fullhet... (Ps 16:11)

TISDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Första läsningen: **Apg 2:36-41** (*Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn*)

Vi får här avslutningen på Petrus predikan efter pingstundret. Kort tid dessförinnan sa den uppståndne Jesus till lärjungarna: *Detta är alltså vad skriften säger: Messias skall lida och uppstå från de döda på tredje dagen, och syndernas förlåtelse genom omvändelse skall förkunnas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem.* (Luk 24:46-47). Detta uppdrag utför Petrus nu i kyrkans namn. Gud ”har gjort” Jesus till Herre och Messias (v. 36), säger han. Det betyder inte att Jesus först blev Messias efter sin död, som man skulle kunna tolka orden. Messias kallas han också innan, ja t.o.m. som barn (Luk 1:32-35; 2:11 m.m.) – poängen i predikan är just att han *som Messias* dog för oss. Uppståndelsen bevisar och bekräftar vem Jesus **var** och **är**.

Folkmassan blir tyst, alla är berörda. En våg av **tro och vördnad** drar över platsen. ”Vad gör vi nu?” Petrus och apostlarna vet precis vad de ska göra: ett

nytt dop presenteras (Jesus måste ha instruerat dem i detalj om hur det skulle utföras). Domet överträffar och skiljer sig från Johannes döparens dop (jfr Luk 7:28); därför kallas det här för dop i ”Jesu Kristi namn” fast den korrekta liturgiska formen som Jesus lärde dem var ”i Faderns och Sonens och Den helige andes namn” (Matt 28:19). Att ta emot, registrera och döpa 3000 nya kyrkomedlemmar tog tid och väckte uppseende. Myndigheterna vaknar – det berättar nästa kapitel i Apostlagärningarna om.

Evangelium: **Joh 20:11-18** (*Jag har sett Herren, och han har talat med mig*)

Så gripande Johannes skriver! Man vill gå fram till den nerböjda Maria från Magdala vid graven som döljer sitt ansikte i gråt (jfr Höga V 3:1-4; 5:5-8) och säga: *Titta, Maria! Torka tårarna! Framför dig står två änglar från Gud och bakom dig Herren själv!* Hennes tårar gör det svårt att se klart. Gravens öppning låg dessutom mot öster. När hon vänder sig om och ser Jesus där så har han den uppgående solen i ryggen. Men den gode Herden känns igen på sin röst (Joh 10:4). Som så ofta i Johannes evangelium får vi levande detaljer – som ordet ”rabbouni” (högtidlig variant av *rabbi*, mästare). V. 17 är svårtolkad. Vad menas med att Maria från Magdala inte får röra vid Jesus? Maria vill hålla fast i honom som ett förskräckt litet barn i sin förälder: ”Du får ALDRIG mer lämna mig!” (det grekiska ordets form visar att det är tal om ett fasthållande, hon släpper inte taget). Jesu ord är lugnande: ”Jag är kvar – och jag har en uppgift till dig: du ska vara min speciella budbärare”. Den uppgivna Maria blev *apostlarnas apostel!* Vi ska inte behålla trons rikedomar för oss själva. *Var glad, Maria, du behöver inte leta efter Jesus. Du hittas av honom!* Vi förtvivlar för att vi inte kan hitta Jesus, men det är han som söker oss (jfr Ps 119:176; Luk 15:4-5).

Jag släpper dig inte förrän du välsignar mig.

(1 Mos 32:26)

ONSDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Första läsningen: **Apg 3:1-10** (*I Jesu Kristi namn: stig upp och gå*)

Petrus säger här i Jesu namn, dvs. med auktoritet som Herrens ställföreträdare: *Stig upp och gå!* (v. 6). Blinda och lama vägrades tillträde till tempelområdet (3 Mos 21:18; 2 Sam 5:8; jfr Matt 21:14). Petrus öppnar alltså vägen in till det heliga, där denne man kan hoppa och prisa Gud. Så uppfylls Jesajas profetia om den messianska tiden (Jes 35:5-6; jfr Matt 11:5; Luk 5:17-26; Apg 14:8-18). Vi har också suttit stilla för länge. Vintern har hindrat oss från att åka ut på pilgrimsturer. Våren är den tid då katolska församlingar brukar planera vallfärder och heliga processioner. Nu manar oss Petrus, dvs. kyrkan, igen: Stig upp och gå.

Engagemang i kyrkan kostar tid. Tid är pengar. Petrus har inte silver och guld, säger han, men han kan skänka en man hälsan genom Jesu kraft, kostnadsfritt. I valet mellan rikedom och hälsa (andlig hälsa) strävar många efter det första och missar så det andra. Äkta kristna känns igen på att de som Petrus – i Jesu efterföljd – 1) **ser** mänsklig nöd, 2) **tar kontakt** och 3) **erbjuder** vad de har att dela med sig av.

Evangelium: **Luk 24:13-25** (*De kände igen honom när han bröt brödet*)

Lama ska gå och blinda se. Så lovade Gud genom Jesaja (se ovan). Två ”blinda” möter vi här. Deras insikt i Skriften är ytlig, och därför kan de inte hämta tröst och lärdom där. Guds folk och dess hjältar har *alltid* drabbats av motgångar, förföljelse och undergång, som har vänts till något gott till sist. Konturerna av Messias och hans öde – lidande, kors och uppståndelse – sammanfattar och uttrycker de rättfärdigas väg från prövningar till hopp, Abrahams väntan, Moses hopp (5 Mos 18:15), allt vad David fick utstå (Ps 132:1; Ps 16:10-11). Även profeternas ord antydde detta frälsningsmönster (t. ex. Jes 52:13 – 53:12; Jer 11:19; Hos 6:2; Sak 12:10; 13:7), det som Jesus här lät de två lärjungarna från Emmaus upptäcka i Skriften. En Messias som *kan känna med oss i våra svagheter*, för att *han har prövats på alla sätt och varit som vi fast utan synd* (Hebr 4:15) kan inte vara en enbart segrande triumfator från himlen, som själv är fri från plågor och besvär. Han kommer från Gud och älskar sitt folk. Därför delar han deras plågor, ja deras död, så att de kan dela hans eviga liv.

När vi går på pilgrimsvandring firas ofta mässo framme vid målet. Så även här. Lärjungarnas hjärtan ”brann” (v. 32) när främlingen vid deras sida förändrade deras Messiasbild. De kände på sig att det skulle kunna finnas ett hopp, en mening med det meningslösa. Här avbildas mässans första del, då Guds ord läses och förklaras. Brödet bryts sedan. Den jordiske Jesus försvinner. Han stannar bara kvar under brödets gestalt – i kyrkan! Lukas låter läsaren ana att varje eukaristi **är** Emmaus.

Prisa stolt hans heliga namn, de som söker Herren må glädja sig. Ps. 105:3

TORSDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Första läsningen: **Apg 3:11-26** (*Honom som ni utlämnade har Gud uppväckt från de döda*)

Salomos pelarhall kallades en sydöstlig plats på *hedningarnas förgård* i templet där lärare stod och undervisade. Här utkämpade Jesus sina hårdaste dispyter (Joh 10:23) och här undervisade apostlarna nu vidare (Apg 5:12). Åter ser vi Petrus

uppträda med auktoritet. Det är han som förklarar miraklet med den botade mannen. Han är tvungen att göra det eftersom folk undrar varför mannen följer efter apostlarna och inte vill släppa dem. Talet blir en modig anklagelse mot Jesu motståndare som avvisade Jesus. De har låtit mörda den som var **helig** (ordet pekar på Kristi *gudomlighet*, jfr Luk 1:35) och **rättfärdig** (ordet pekar på Kristi *mänsklighet*, jfr Jes 53:11; Vish 2:12 – 3:9; Ps 31) (v. 14). Petrus (som själv hade förnekat Jesus) är ödmjuk nog att visa tolerant förståelse för folkets *okunnighet* (v. 17; jfr Luk 23:34). Den botade mannen har fått *full hälsa* (v. 16), ett ord som i den grekiska utgåvan av Gamla testamentet (Septuaginta) användes om *felfria offerdjur* – underförstått: mannen är nu fri att inträda i det heliga området (jfr förbuden för handikappade i 3 Mos 21:18; 2 Sam 5:8; se även Matt 21:14). Tron på Jesus öppnar vägen till Fadern *för alla*. Vi upprättas och kan springa till hans famn. Detta är *nåden*.

Evangelium: **Luk 24:35-48** (*Messias skall lida och uppstå från de döda på tredje dagen*)

Lärjungarna från Emmaus skyndade tillbaka till Jerusalem, och där mötte de ännu en gång den uppståndne Jesus, som nu var tillsammans med alla de övriga. Berättelsen understryker övertydligt att Jesus verkligen är fysiskt uppstånden. Vittnena ser en verklig kropp. ”Om du är verklig och inte en ande så bevisa det! Ät något!” Så sa kanske en av dem till Jesus. Då åt han fisken framför dem. De ser samma kropp som korsfästes två dagar tidigare. *Känn på mig*, säger Jesus (v. 39; jfr Joh 20:27, där även Jesu sårmärken nämns). *Genast rörde de vid honom och trodde, när de blev förenade med hans kropp och ande*, skriver den helige biskopen Ignatios av Antiokia – som mycket väl kan ha känt Lukas personligen (se Brevet till smyrnierna, 3; i *De apostoliska fäderna*, Artos förlag 1992, s. 110).

De grekisktalande församlingar som Paulus grundade, bestående av både judar och hedningar, infekterades av de s. k. gnostiska idéerna med en stark nedvärdering av det kroppsliga och ett ensidigt intresse för det ”överjordiska”. Man ville reducera Jesu uppståndelse till en ”andlig” sak. Paulus varnade mot detta tänkande som var främmande för judisk mentalitet (1 Tim 6:20) men använde ofta själv uttrycket *gnosis* (kunskap, insikt). I denna miljö gör Lukas, Paulus lärjunge, vad han kan för att betona uppståndelsens fysiska verklighet.

Jag är med er alla dagar till tidens slut.

(Matt 28:20)

FREDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Första läsningen: **Apg 4:1-12** (*Hos ingen annan finns räddningen*)

Där jag är kommer också min tjänare att vara, sa Jesus (Joh 12:26). Nu står Petrus och Johannes inför samma råd som för inte länge sedan dömde Jesus. Observera att fariséerna inte är med här. Vi ser sadducéerna agera, den rika prästaristokratin som förnekade tron på uppståndelsen och profeternas hopp om Messias (Apg 23:8), samt den stenrika översteprästmfamiljen (Kajafas var svärson till Hanna). Man rasar mot Jesu apostlar: de botar, ja, men *genom vilken kraft?* Det måste vara genom Beelsebul, djävulen! (jfr Luk 11:15). Vilken rätt kunde väl den lagligt dömd brottslingen Jesus ha att låta dem göra under ”i hans namn”? Petrus svar – dikterat av Guds Ande – fråntar dem all myndighet. Med ofattbart mod gör apostlarnas ledare kyrkans anklagare till anklagade. De har handlat mot Gud. Jesus är den gåtfulla *hörnstenen* (dvs. stenen som håller ihop murarna) som Gud förutsade i Ps 118:22. ”Husbyggarna” som ”ratade” den är de själva. De söker makt, pengar och politisk stabilitet men misshagar Gud. De har ingen framtid med Gud om de inte erkänner Jesus som frälsare (Jesu namn betyder ”Gud frälser”, se Matt 1:21). Vad som är rätt är rätt. Lögnen har många ansikten men sanningen är EN. Den heter JESUS.

Evangelium: **Joh 21:1-14** (*De förstod att det var Herren*)

Johannes antyder alltid *mer* än han säger och väcker så läsarens lust att begrunda. Petrus var ”människofiskare” (Matt 4:19), dvs. missionär. Nätet som inte gick sönder är därmed också urkyrkans gemenskap där alla höll ihop i EN tro under EN herde (Joh 10:16; 21:16). Siffran 153 var det antal olika fiskarter man kände till i antiken – dvs. *alla* stammar och folk är välkomna i kyrkan, som när ”alla” arter av djur fick plats i Noas ark. Siffran är även summan av hela tal från 1 till 17 – en ”kodad” betydelse som bara de ursprungliga läsarna förstod? (Jfr Upp 13:18). Jesus har lite fisk och bröd och undrar vad lärjungarna har – som när han ville ge mat åt skarorna i ödemarken (Joh 6:1-13). Nu ser han åter till att det blir mat i överflöd. Scenen leder tankarna till **eukaristin**. Vi är i mässan: Jesus ”tog brödet och gav dem” och han uppmanade dem att äta (v. 12-13). Johannes visar oss var VI, hans läsare, än i dag kan möta den uppståndne. De namngivna apostlarna är alla lite ”misslyckade”: Petrus som förnekade Jesus, Thomas som tvivlade, den skeptiske Natanael (Joh 1:45 f) och Sebedaiossönerna som ville ha personliga fördelar (Mark 10:35 f). Petrus – naken som Adam i Paradiset – skäms för sin synd, sitt svek. Vi läser att han klär på sig innan han hoppar i vattnet och simmar till Jesus. Han älskar Mästaren och väntar inte tills båten är i land. Alla svikarna är blyga, vågar inte prata. Jesus älskar dem. Han kallar dem ”mina barn” (v. 5). Han uppstod för dem. Herren välkomnar dem i sin tjänst igen – de ska bli människofiskare och lyckas över all förväntan!

Det är tyst kring elden. Ta ordet, tala med Jesus en stund – nu när apostlarna tiger!

LÖRDAGEN I PÅSKOKTAVEN

Första läsningen: **Apg 4:13-21** (*Vi kan inte tåga med vad vi har sett och hört*)

Två apostlar, enkla, obildade män som Jesus (se Joh 7:15) har gjort Stora rådet svarslöst. Ingen kan förneka att ett under har skett under åberopande av Jesu namn, men de hoppas att ryktet – dvs. att Gud utför under genom dem som ber i Jesu namn och så bekräftar Jesu anspråk på att vara något särskilt – kan stoppas. Vår källa till de hemliga överläggningarna är nog Paulus, som då kallades Saulus. Ännu var han den fanatiska farisén som stod nära översteprästerna och ivrade mot de kristna (Apg 26:9 f). *Förbudet mot kristen förkunnelse* kommer att upprepas många gånger i kyrkans historia. I många länder anses än idag kristen mission vara en kriminell handling. Men även hos oss är det kristna budskapet ovälkommet i skolor och vid offentliga tillställningar. Starka krafter vill få bort kristna symboler, klockringning och allt som *talat för* vår tro, medan negativa omdömen om kristendomen får fritt utlopp. Apostlarna viker inte en tum för pressen. *Vi kan inte tåga med vad vi har sett och hört* (v. 20). Vi ska inte heller göra det. Låt alla få veta varför du är kristen!

Evangelium: **Mark 16:9-15** (*Gå ut överallt i världen och förkunna evangeliet*)

Markus – eller vem som nu gjorde den här korta sammanställningen i slutet av hans evangelium – var brutalt ärlig. De heliga apostlarna var precis lika motsträviga mot nyheten om Jesu uppståndelse som folkets ledare när de först hörde det. I de övriga evangelierna hör vi om lärjungarnas *glädje*. Hos Markus förekommer detta ord inte. Att ge upp är lättare än att tro. Man låter allt vara, inser sitt nederlag och återvänder till den vardag man hade innan. Jesu vänner sörjer men störs mitt i sin gråt. De anser det vara nonsens att Jesus skulle ha visat sig som uppstånden för den där f. d. djävulsbesatta kvinnan (v. 9). Att två tämligen obetydliga lärjungar också ska ha träffat honom på vägen hem, och fastän de övergett gemenskapen, verkar lika otroligt. ”Om det vore sant skulle han väl visa sig för OSS först!” Det gör Jesus då och det blir inte roligt: hur kunde de våga *inte tro* på hans vittnen? Lärjungarnas reaktion får vi inte. Det blev kanske ingen alls. Mötet var för överväldigande.

Påskbudskapet möter motstånd från början och det gäller t.o.m. Jesu egen gemenskap, trots att han visar sig synligt och kännbart. Dessa män, så tröga till att tro, får ändå i uppdrag att föra ut budskapet till en värld som har ännu svårare att tro. Som inte får se och känna igen Jesus efter döden så som de fick. Som enbart ska lita på deras vittnesbörd. Det blir tufft, och apostlarna måste ha darrat inför uppgiften. **Men så är kristendomens spridning inte heller människors**

verk utan den helige Andes. Jesus väljer svaga personer som sina verktyg – en stor tröst för alla som vill tjäna honom men känner sorg och vanmakt inför sina personliga brister.

Ni är mina vittnen, säger Herren, min tjänare, den som jag har utvalt (Jes 43:10)